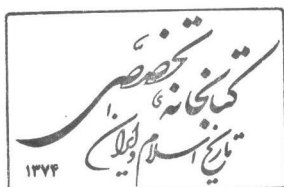

تحلیل محتوای

روند تغییرات سخنان امام علی (ع) خطاب

به مردم در دوران حکومت در نهج البلاغه

نرگس سادات مبلغ

انتشارات دریا
تهران، میرداماد، میدان مادر، خیابان شاه نظری،
خیابان سپاهان، شماره ۲۶
تلفن: ۲۲۹۱۱۳۲۳

تحلیل محتوای روند تغییرات سخنان امام علی (ع)
خطاب به مردم در دوران حکومت در نهج البلاغه

مؤلف: نرگس سادات مبلغ

طراح جلد: الهه باقری

چاپ و صحافی: روز

نوبت چاپ: چاپ اول، بهار ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه • قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

ISBN:978-964-7313-61-2

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۱۳-۶۱-۲

سرشناسنامه	مبلغ، نرگس سادات، ۱۳۶۵ -
عنوان قراردادی	نهج البلاغه . فارسی - عربی . برگزیده . شرح
عنوان و نام پدیدآور	تحلیل محتوای روند تغییرات سخنان امام علی (ع) خطاب به مردم در دوران حکومت در نهج البلاغه/نرگس سادات مبلغ.
مشخصات نشر	تهران: دریا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۴۵۶ ص. جدول (بخش رنگی)، نمودار.
شابک	978-961-7313-61-2
وضعیت فهرست نویسی	فینیا
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	نماینه.
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - کلمات قصار
موضوع	Ali ibn Abi-Talib , Imam I, 600-661- quotations:
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - خطبه ها.
موضوع	Ali ibn Abi-Talib , Imam I, 600-661- Public Speaking:
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - نهج البلاغه - نقد و تفسیر
موضوع	Ali ibn Abi-Talib , Imam I, Nahjol-Balaghah-Criticism and Interpretation:
شناسه افزوده	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه . برگزیده. شرح.
رده بندی کنگره	BP ۳۸/۰۴۲ /۰۲ ۱۳۹۶ :
شماره کتابشناسی ملی	۶۳۴۲۶۴ :

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: روش تحلیل محتوا	۱۱
۱. ماهیت	۱۴
۲. مزایا	۱۵
۳. کاربردها	۱۶
۴. انواع روش‌های تحلیل محتوا	۱۶
۵. ویژگی‌ها	۱۸
۶. شیوه کار	۲۰
واحد تحلیل	۲۱
فصل دوم: تاریخ سخنان امیر مؤمنان	۲۹
۱. مقدمه فصل	۳۱
۲. تاریخ بخش نامه‌ها	۸۴
۳. تاریخ بخش حکمت‌ها	۸۶
۴. ۲. سخنان امیر مؤمنان بر اساس ترتیب تاریخی آنها	۹۰
فصل سوم: تحلیل محتوای سخنان امیر مؤمنان	۹۹
۱. مقدمه فصل	۱۰۱
۲. تعیین جامعه آماری و نمونه	۱۰۱
۳. تعیین واحد تحلیل	۱۰۱
۴. منبع استخراج متغیرها و تعریف آنها	۱۰۲
۳. ۴. ۱. متغیر ماه	۱۰۲
۳. ۴. ۲. متغیرهای مرتبط با متن	۱۱۴
۳. ۴. ۳. تهیه دستورالعمل کدگذاری	۱۷۵
۳. ۴. ۴. کدگذاری	۱۷۵
۳. ۴. ۵. ورود اطلاعات به رایانه و پردازش آن	۲۹۸
۳. ۴. ۶. گزارش نویسی	۳۰۱

۴۲۹ فصل چهارم: نتایج و پیشنهادهای
۴۳۵ پیوستها
۴۳۹ نمایه
۴۴۷ منابع و مأخذ
۴۴۹ منابع فارسی
۴۵۲ منابع عربی

تقدیم بہ

پیشگاہ مقدس امیر مؤمنان علی (ع)

پاس

منت‌خدای را غزوجل که طاعتش موجب قربت است و به سگزارندش فرید نعمت
مکارش کتاب حاضر ممکن نبود مگر به لطف پروردگار و یاری اساتید عزیز، دوستان گرامی و خانواده صبورم.
تحت لازم می‌دانم از زحمات بی‌دریغ اساتید بزرگوارم، دکتر مصطفی دلشاد ترانی و دکتر سید محمد مهدی
جعفری، که در تمام مسیر یاورم بودند سپاسگزاری ویژه نمایم.
هم‌چنین از همسر مهربانم که در تمام مراحل این پژوهش همراه و بمقدم من بود؛
از پدر و مادر عزیزم که اساتیدی صبور برای من بوده‌اند؛
از جناب آقای مهدی سلیمانیه و سرکار خانم سمیه خلیل‌نژاد که بدون یاری دلسوزانه آن‌ها انجام این پژوهش
میسر نبود؛

از خواهران نازنینم زهرا، منصوره، فروغ، سارا و مریم که در طول انجام این پژوهش پشتیبان من بودند؛
و از همه کسانی که مراد این راه‌یاری نمودند کمال تشکر را داشته و برای تمامی آن‌ها آرزوی موفقیت می‌نمایم.

مقدمه

در اندیشه سیاسی امام علی (علیه السلام) زمانه‌شناسی از مهمات عرصه سیاست است. حضور درست در زمانه، درک حوادث، وقایع و اتفاقات روزانه خود، شناخت جریان‌ها و غایب نبودن از زمان خویش، عنصر اساسی در فهم سیاسی، تصمیم‌گیری و اقدامات سیاسی است. هرچه زمانه‌شناسی درست‌تر، عمیق‌تر و همه‌جانبه‌تر باشد، میزان فریب خوردگی در سیاست و فروغلتیدن در دام‌ها و تصمیمات نادرست کمتر خواهد بود. کسی که شرایط زمان و مقتضیات آن را به خوبی بشناسد، در تعیین جهت خود و تصمیم‌گیری مناسب در هر اوضاع و احوالی بهتر عمل می‌کند. یکی از بهترین الگوها برای زمانه‌شناسی امیرمؤمنان علی (ع) است.

بیشتر آنچه از امام علی (علیه السلام) در منابع تاریخی، حدیثی و ... باقی مانده، ناظر به دوران حکومت است و حجم معتناهی از مطالب امیرمؤمنان در دوران حکومت ایراد شده است که با توجه به تحولات زیاد در دوران حکومت امام و روند سریع تغییرات، بیان امام که در اوج بلاغت بوده به تناسب حال و مقام و مقتضای مسائل تفاوت کرده است. بنابراین امام علی (علیه السلام) به عنوان زمامدار جامعه اسلامی در دوران حکومت خویش به تناسب زمان، شرایط و افراد مختلف سخنانی بیان کرده است. شناخت روند تغییرات سخنان امیرمؤمنان در دوران حکومت ایشان می‌تواند در درک درست از مسائل در شرایط گوناگون و چگونگی برخورد با آنها مؤثر باشد.

برای نیل به این هدف سخنان امیرمؤمنان در دوران حکومت بر اساس آنچه در نهج‌البلاغه آمده، به ترتیب زمان گردآوری شده و به وسیله روش تحلیل محتوا، روند تغییرات آن مورد بررسی قرار گرفته است.

مطالب این کتاب در چهار فصل گرد آمده است. فصل اول به معرفی مختصری از روش تحلیل محتوا پرداخته است. از آنجا که بررسی روند تغییرات در طول زمان مورد نظر بوده است، در فصل دوم سخنان امیرمؤمنان خطاب به مردم در دوران حکومت بر اساس متن نهج‌البلاغه تاریخ‌گذاری شده و به ترتیب تاریخی مرتب شده است. در فصل سوم تحلیل محتوای سخنان امیرمؤمنان صورت گرفته و روند تغییرات سخنان امیرمؤمنان به دست آمده است. در فصل چهارم نتایج کار آورده شده است.